

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvaillkaa mahdolliset muutostarpeet.

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvaillkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

Tavoitteet muodostavat kannatettavan, kattavan kokonaisuuden. Kulttuurin tekijät ja sisällöt avainasemassa -tavoite on Kuvittajat ry:n näkökulmasta erityisen tärkeä. Sen sisältämä ajatus aineettomaan arvонуontiin nojaavasta liiketoiminnasta puuttuu kuitenkin Kansainvälinen vaikuttavuus syntyy kulttuurista -tavoitteesta.

Esimerkiksi kuvitusosalalla luova liiketoiminta on lähtökohtaisesti aineetonta, skaalautuvaa ja kansainvälistä. Kuvittaja voi luoda itsenäisestikin kansainvälisen uran ja toimeentulon oman somepresenssin ja kontaktien varaan – alaa ei aina tarvitse erikseen ”viedä”. Lukuisat kuvittajayksinyrittäjät toimivat näin ilman välittäjäportaitakin. Kansainvälisyyttä käsittelevän tavoitteen toivoisi huomioivan vastaavilla logiikoilla notkeasti toimivat alat - ”kulttuurivienti”, ”kulttuurivaihto” ja ”suurien nimien imu” antaa luovien alan kansainvälisyydestä valitettavan kapean ja jähmeän kuvan.

Jokaisenoikeus on nokkela ja havainnollinen ilmaisu, mutta tekijänoikeuksien kunnioittaminen ja ammattilaisten oikeus korvaukseen teostensa käytöstä tulisi sisältyä kappaleeseen - kulttuurin marjoja ei tule poimia ilman lupaa.

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö [1. Kulttuuri- ja luovien alojen julkinen rahoitus ja rakenteet parantuvat vuoteen 2040 mennessä niin, että luovan talouden osuus bkt:sta kaksinkertaistuu. / 2. Luovia aloja edistetään arvoketjuja vahvistamalla, tekijänoikeuden toimivuutta lisäämällä, mahdollistamalla aineettoman pääoman lisääminen taseeseen sekä eri sektoreiden kasvustrategioilla. Varmistetaan, että aineettoman pääoman erät voidaan ottaa huomioon yritysten taseessa. / 3. Tekijöiden ja muiden oikeudenhaltijoiden tekijänoikeuksiin ja tekijänoikeudella suojatun aineiston käytön korvaamiseen liittyvät intressit sekä tekoälyn kehittämiseen liittyvät laajemmat yhteiskunnalliset intressit otetaan tasapainoisesti ja läpinäkyvästi huomioon tekoälyteknologioita kehitettäessä. / 4. Business Finland ja kulttuurialan virastot tunnistavat aiempaa laajemmin luovan alan yrityksiä asiakkaina ja kannustavat niiden hyvien liiketoiminnallisten aiheiden suuntaamiseen yritystoiminnan piiriin. Rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä joustavasti. Varmistetaan, että luovien alojen toimijoilla on mahdollisuus hyötyä myös valtion TKI-rahoituksesta. / 5. Kirja-alasta tehdään lisäksi laajempi selvitys ja sen pohjalta kansallinen toimenpideohjelma kirjallisuuden tukemiseksi.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Kuvittajat ry edistää suomalaisen kuvituksen asemaa ja tukee kuvittajia ammatissaan. Toimimme kuvitusalan asiantuntijana, esiinnostajana ja edunvalvojana. Järjestömme tiiviiseen ammattiyhteisöön kuuluu yli 800 jäsentä. Kuvittajat ry:n keskeinen tehtävä on edistää kuvitusalan näkyvyyttä, tukea Suomen ammattikuvittajia kehittymään ammatinharjoittamisessaan ja sen liiketoiminnallisen potentiaalin valjastamisessa sekä osaltaan lisätä kuvitusammattilaisten työhyvinvointia.

Olemme valmiit kehittämään kuvitusalan markkinakäytäntöjä pyrkien samalla kasvattamaan kysyntää ja kansainvälistä liiketoimintaa, tarjoamaan päättäjille ja muille sidosryhmille näkemyksellistä ajankohtais- ja toimialatietoa, ja toimimaan yhteistyössä eri tahojen ja alojen kanssa luovan talouden ja kuvitetun kirjallisuuden edistämiseksi - mm. osana kirjallisuuspoliittisten linjausten ja luovien alojen kasvusopimuksen valmistelua.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kiitämme hyvästä valmistelutyöstä ja mahdollisuudesta antaa lausunto kuvitusalan näkökulmasta.

Tiivistelmämme kiteytyy kolmen selonteossa tunnistetun toimenpidekokonaisuuden teemoihin:

KULTTUURIN KUKOISTAVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yksi kansallisen kulttuuripolitiikan tavoitteista tulisi olla kulttuurisen ja muun aineettoman arvon omistuksen maksimointi. Luovien alojen liiketoiminta ja vienti on käytännössä oman aineettoman omaisuuden kaupallistamista. Tulovirrat ehtyvät, jos oikeudenomistajat luopuvat niistä liian laajasti tai epäedullisin ehdoin. Tekijänoikeuslain ja muun aineettomiin oikeuksiin liittyvän sääntelyn pitää osaltaan toimia. Menestyksen turvaamiseksi on lisäksi panostettava luovien alojen immateriaalioikeus-osaamisen edistämiseen ja neuvottelutaitoihin erityisesti kansainvälisen toiminnan osalta – kansallisen aineettomien oikeuksien strategian mukaisesti.

Kuvittajien mahdollisuudet lisensoida teoksiaan ja saada asianmukaiset korvaukset suojattujen sisältöjen hyödyntämisestä on tulevaisuudessakin alalle kynnyskysymys - erityisesti suhteessa globaaleihin teknologia- ja alustayhtiöihin ja generatiivisen tekoälyn sääntelyyn. Tekijöitä tulee jatkossakin pitää tärkeänä osana luovan talouden arvoketjuja.

KULTTUURIN TEKIJÄT AVAINASEMASSA

Rahoitusinstrumenttien uudistaminen ja apurahatulon sisällyttäminen yhdistelmävakuutukseen ovat erittäin kannatettavia tavoitteita. Kuvitustaiteenaloista erilaista logiikkaa noudattaa kulttuurisesti ja yhteiskunnallisesti merkittävä kuvakirja-ala, jonka edistämisen osalta kansallinen toimenpideohjelma kirjallisuuden tukemiseksi olisi tärkeää toteuttaa jo ripeällä aikataululla. Ohjelman on tärkeää sisältää myös lasten- ja nuortenkirjallisuuden alat sekä kansitaide ja huomioida kuvittajat olennaisena osana kirja-alan ekosysteemiä.

Kuvakirjantekijöille Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen määrän ja tason turvaaminen on valtion tärkein tukikeino. Taiteilija-apurahojen taso tulisi sitoa suomalaisten mediaanituloon. Apurahat mahdollistavat laajan ja laadukkaan kuvakirjakulttuurin, joka tukee uusien sukupolvien lukutaitoa ja kielellistä kehitystä, mielikuvitusta, tunnetaitoja ja tiedon janoa.

UUDISTUMISEN, KESTÄVYYDEN JA KASVUN MAHDOLLISTAMINEN

Selonteossa olisi näkökulmastamme tärkeää olla oma lukunsa luovan alan elinkeinotoiminnasta. Myös Business Finlandin lisäysehdotus visiotekstiin on kannatettava. On olennaista, että Business Finland tunnistaa aiempaa laajemmin luovan alan yrityksiä asiakkaina ja kannustavat niiden hyvien liiketoiminnallisten aiheiden suuntaamiseen yritystoiminnan piiriin. Kuten myös, että rahoitusinstrumentteja sovelletaan tukemaan myös pieniä ja alkuvaiheen luovien alojen yrityksiä ja yrittäjiä joustavasti. Creative Business Finland -toimintamallia on tärkeää jatkaa ja lisäresursoida,

mutta toisaalta fokusta on saatava suunnattua uusien teknologioiden rinnalla sisällöntuotannon kuluihin, ja tuen on oltava myös yksityrittäjien saatavilla. Myös valtion vientituesta tulisi tavoitella suurempaa osuutta luovan talouden vientiin.

Boman-Björkell Asta
Kuvittajat ry